

Prof. dr hab. Małgorzata Ratajczak
Akademia Muzyczna
im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie

Kraków 12.03.2026 r.

Recenzja Pracy Doktorskiej

mgr Wang Sen

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie na podstawie art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

DOTYCZY

Pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina dra hab. Jarosława Wróblewskiego, prof. UMFC, informującego o powierzeniu mi funkcji recenzenta pracy doktorskiej pana Wang Sen w dyscyplinie artystycznej – sztuki muzyczne.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgra Wang Zen pod tytułem *Specyfika przebiegów koloraturowych w głosie tenorowym, realizującym partie dramatyczne i komiczne w wybranych fragmentach oper Wolfganga Amadeusza Mozarta i Gioacchino Rossiniego*, składa się z dzieła artystycznego zapisanego na nośniku CD oraz jego opisu w postaci

rozprawy pisemnej zawartej na 170 stronach. Integralną część pracy stanowi również komplet materiałów nutowych, które zostały zarejestrowane i opublikowane w formie nagrania płytowego. Dzieło zostało zrealizowane i nagrane 28 lutego 2024 r. i 25 maja 2024 r. w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej w Warszawie. Artysta zaprosił do nagrania Li Fangchenga - bas oraz znakomitego pianistę Wojciecha Pyrcia. Nagranie zrealizowała dr hab. Ewa Lasocka, prof. UMFC.

Na płycie znalazły się następujące utwory:

1. Gioachino Rossini (1792–1868) Tancredi, Act I Duetтино: *Se amistà verace, e pura* (Argirio i Orbazzano)
2. Gioachino Rossini (1792–1868) Otello, Act I *Ah! sì, per voi già sento* (Otello)
3. Gioachino Rossini (1792–1868) Il barbiere di Siviglia, Act I *Ecco ridente in Cielo* (Conte Almaviva)
4. Gioachino Rossini (1792–1868) La gazza ladra, Act I *Vieni fra queste braccia* (Gianetto)
5. Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) Idomeneo, re di Creta, K. 366, Act II *Qual mi conturba i sensi... / Fuor del mar* (Idomeneo)
6. Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) La clemenza di Tito, K. 621, Act II *Se all'impero, amici Dei* (Tito)
7. Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) Die Entführung aus dem Serail, K. 384, Act I *Konstanze... O wie ängstlich* (Belmonte)
8. Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) Die Entführung aus dem Serail, K. 384, *Ich baue ganz auf deine Stärke* (Belmonte)

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pana mgra Wang Sen poświęcona problematyce techniki koloraturowej w repertuarze tenorowym oper klasycznych i wczesnoromantycznych. Autor podejmuje próbę analizy specyfiki przebiegów koloraturowych występujących w wybranych fragmentach oper dwóch wybitnych kompozytorów - Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz Gioacchino Rossiniego - ze szczególnym uwzględnieniem różnic pomiędzy partiami o charakterze dramatycznym i komicznym. Podjęta przez autora problematyka wpisuje się w obszar badań nad praktyką wykonawczą śpiewu operowego. Zagadnienie koloratury w głosie tenorowym nie jest w literaturze przedmiotu analizowane tak często jak w odniesieniu do głosów żeńskich, co sprawia, że temat rozprawy należy uznać za interesujący i uzasadniony z punktu widzenia

zarówno teorii jak i praktyki wykonawczej. Praca ma charakter analityczno - interpretacyjny i łączy refleksję teoretyczną z doświadczeniem artystycznym Autora.

Głównym celem pracy jest ukazanie specyfiki przebiegów koloraturowych w partiach tenorowych o zróżnicowanym charakterze dramaturgicznym oraz analiza problemów technicznych i interpretacyjnych związanych z ich realizacją. Autor stawia sobie następujące zadania badawcze:

- a. przeanalizowanie wybranych fragmentów oper Mozarta i Rossiniego pod względem konstrukcji przebiegów koloraturowych,
- b. określenie funkcji dramaturgicznej koloratury w partiach tenorowych,
- c. wskazanie różnic stylistycznych pomiędzy twórczością obu kompozytorów,
- d. omówienie problemów wykonawczych pojawiających się w praktyce wokalne,
- e. przedstawienie własnych doświadczeń artystycznych związanych z realizacją analizowanego repertuaru.

Tak sformułowane cele należy uznać za uzasadnione i adekwatne do charakteru rozprawy doktorskiej realizowanej w dziedzinie sztuki.

Rozprawa została skonstruowana w sposób przejrzysty i logiczny. Autor prowadzi wywód od zagadnień ogólnych do szczegółowej analizy materiału muzycznego. Praca składa się z kilku zasadniczych części. Wprowadzenia przedstawiającego założenia badawcze, części teoretycznej dotyczącej techniki wokalne i specyfiki koloratury w repertuarze operowym, części analitycznej poświęconej wybranym fragmentom oper Mozarta i Rossiniego, części interpretacyjnej odnoszącej się do praktyki wykonawczej oraz podsumowania i niezwykle bogatej bibliografii. Taki układ pracy pozwala na stopniowe rozwijanie omawianej problematyki oraz ułatwia czytelnikowi śledzenie toku rozumowania Autora.

Jednym z istotnych walorów rozprawy jest połączenie refleksji teoretycznej z doświadczeniem praktycznym Autora jako wykonawcy. Dzięki temu analiza przebiegów koloraturowych nie ogranicza się jedynie do opisu materiału muzycznego, lecz uwzględnia również realia wykonawcze. Autor zwraca uwagę na sposób artykulacji przebiegów koloraturowych, technikę oddechową w realizacji długich fraz, precyzję informacyjną w szybkim ruchu melodycznym czy na funkcje dramaturgiczną figur koloraturowych.

W analizach pojawiają się interesujące spostrzeżenia dotyczące różnic stylistycznych pomiędzy operami Mozarta i Rossiniego. W szczególności Autor wskazuje na odmienne podejście do wirtuozerii wokalne w twórczości obu kompozytorów. W przypadku oper Mozarta koloratura ma często charakter podporządkowany dramaturgii i ekspresji postaci natomiast w operach Rossiniego bywa ona elementem wyraźnej wirtuozerii wokalne wpisującej się w estetykę stylu *bel canto*.

Zastosowana w pracy metoda badawcza opiera się przede wszystkim na analizie materiału nutowego, porównawczej analizie stylistycznej i refleksji wykonawczej wynikającej z doświadczenia artystycznego Autora. Takie podejście jest charakterystyczne dla rozpraw doktorskich realizowanych w dziedzinie sztuki i należy je uznać za właściwe w odniesieniu do podjętej tematyki. Autor wykazuje dobrą znajomość analizowanego repertuaru oraz świadomość problemów technicznych, związanych z realizacją partii tenorowych o charakterze koloraturowym.

Jednocześnie należy zauważyć, że część metodologiczna pracy mogłaby zostać sformułowana w sposób bardziej precyzyjny z wyraźnym określeniem zastosowanych metod badawczych. Pomimo wielu zalet rozprawa nie jest wolna od pewnych niedoskonałości. W pierwszej kolejności chciałabym zwrócić uwagę na warstwę językową tekstu. W pracy pojawiają się miejscami niezręczności stylistyczne oraz drobne błędy składniowe. Zjawisko to można tłumaczyć faktem, iż język polski nie jest językiem ojczystym Autora. Do najczęściej występujących problemów należą powtórzenia wyrazów, niekonsekwencje w stosowaniu kursywy przy tytułach oper, sporadyczne uchybienia interpunkcyjne czy drobne błędy redakcyjne. W kilku miejscach pojawiają się także powtórzenie terminów gatunków (np. „dramma dramma” lub „melodrama melodrama”), które najprawdopodobniej wynikają z niedostatecznej korekty redakcyjnej tekstu. Pewne zastrzeżenia można mieć również do konstrukcji tytułu pracy, który z punktu widzenia składni języka polskiego nie jest w pełni precyzyjny. Można także zauważyć, że część wprowadzająca dotycząca kontekstu historycznego twórczości kompozytorów jest stosunkowo rozbudowana, podczas gdy część analityczna mogłaby zostać miejscami pogłębiona. Uwagi te nie podważają jednak zasadniczej wartości pracy.

Istotnym elementem przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuki jest dzieło artystyczne stanowiące integralną część rozprawy. Zaprezentowane przez mgra Wang Sen nagranie dokumentujące wykonanie analizowanego repertuaru potwierdza jego kompetencje

wykonawcze oraz świadomość stylistyczną w zakresie repertuaru operowego epoki klasycyzmu i wczesnego bel canto. Jego głos brzmi znakomicie w całej skali, zachowując wyrównaną barwę oraz swobodę emisji. Wykonywane przez śpiewaka koloratury odznaczają się dużą precyzją i klarownością artykulacji. Na szczególne podkreślenie zasługuje umiejętność subtelnej operowania dynamiką, zwłaszcza w odcinakach piano i pianissimo, które wykonywane są z dużą kulturą brzmienia. Szczególnie pozytywne wrażenie sprawia średni rejestr głosu, który charakteryzuje się pełnią i miękkością barwy, a wysokie dźwięki wykonywane są z dużą swobodą oraz odpowiednią projekcją bez słyszalnego napięcia emisyjnego. Na uwagę zasługuje również precyzja realizacji przebiegów koloraturowych, które Artysta wykonuje z dobrą artykulacją i muzyczną dyscypliną rytmiczną. Koloratury zachowują klarowność nawet w szybszych tempach, co świadczy o solidnym przygotowaniu technicznym. Mgr Wang Sen, jak już wspomniałam, potrafi także umiejętnie operować dynamiką szczególnie w odcieniach piano i pianissimo, które brzmią miękko i kontrolowanie. Interpretacje cechuje muzykalność oraz wycucie stylu repertuaru operowego epoki klasycyzmu i wczesnego bel canto reprezentowanego między innymi w twórczości Wolfganga Amadeusza Mozarta oraz Gioacchino Rossiniego. Całość wykonania świadczy o wysokiej świadomości techniki wokalne oraz dobrym przygotowaniu artystycznym wykonawcy. Na uwagę zasługuje również dojrzałość interpretacyjna Artysty oraz Jego wrażliwość muzyczna. Doktorant potrafi w przekonujący sposób kształtować frazę muzyczną, zachowując właściwe proporcje pomiędzy ekspresją, a dyscypliną stylistyczną. Interpretacje cechuje dbałość o czytelność tekstu muzycznego oraz świadomość dramaturgii scenicznej. Wykonawca umiejętnie różnicuje środki wyrazu, dostosowując charakter brzmienia do specyfiki poszczególnych fragmentów repertuaru. W partiach o charakterze lirycznym potrafi budować napięcie poprzez subtelne operowanie dynamiką i barwą głosu, natomiast we fragmentach bardziej wirtuozowskich zachowuje odpowiednią energię i klarowność artykulacyjną. Całość prezentacji świadczy o świadomym podejściu do interpretacji oraz o rozwiniętej kulturze muzycznej wykonawcy.

Podsumowując, stwierdzam, że rozprawa doktorska pana mgr Wang Sen podejmuje interesujący i stosunkowo rzadko analizowany problem związany z wykonywaniem koloratury, a co a tym idzie z techniką wokalną w repertuarze operowym. Autor wykazał się dobrą znajomością analizowanego repertuaru oraz umiejętnością łączenia refleksji teoretycznej z doświadczeniem praktycznym. Pomimo pewnych uchybień redakcyjnych i stylistycznych, praca stanowi wartościowy wkład w refleksje nad techniką wykonawczą partii

tenorowych Mozarta i Rossiniego. Prezentowana rozprawa i dołączone dzieło artystyczne stanowią spójną całość, w której głos tenorowy odgrywa kluczową rolę. W wykonaniu wszystkich prezentowanych utworów Artysta zaprezentował wysoki poziom przygotowania wokalnego i muzycznego. Dysponuje głosem tenorowym o pięknej szlachetnej barwie, który brzmi wyrównanie w całym zakresie skali. Emisja prowadzona jest swobodnie i naturalnie, co pozwala na zachowanie stabilności intonacyjnej oraz kultury brzmienia. Na szczególne podkreślenie zasługuje precyzja realizacji przebiegów koloraturowych, wykonywanych z dużą klarownością artykulacyjną i dobrą dyscypliną rytmiczną.

KONKLUZJA

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska pana Wang Sen wraz z towarzyszącym jej dziełem artystycznym stanowi wartościowe opracowanie podjętego zagadnienia i świadczy o dobrym przygotowaniu merytorycznym oraz artystycznym Autora. Doktorant wykazał się zarówno znajomością analizowanego repertuaru operowego jak i umiejętnością refleksji nad zagadnieniami techniki wokalne oraz interpretacji muzycznej. Zaprezentowane wykonania potwierdzają wysoki poziom kompetencji wykonawczych oraz świadome operowanie środkami wyrazu artystycznego. Biorąc pod uwagę wartość przedstawionej rozprawy oraz poziom zaprezentowanego dzieła artystycznego stwierdzam, że praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki muzyczne. Pracę doktorską oceniam jako odpowiadającą wymaganiom rozprawy doktorskiej zgodnie z art.187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r.poz.742 z późn.zm.). Wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora.

Prof. dr hab. Małgorzata Ratajczak

